Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 50/2025 vp) – sosiaali- ja terveysministeriön kirjallinen vastaus sosiaali- ja terveysvaliokunnan 29.10.2025 esittämiin kysymyksiin

Vastauksenaan sosiaali- ja terveysvaliokunnan 29.10.2025 kirjallisesti esittämiin kysymyksiin sosiaali- ja terveysministeriö esittää seuraavaa.

1 Miten STM:n ehdottamat pykälämuutokset liittyen vammaisten oikeuksiin ja synnytykseen ja synnytyksen jälkihoitoon muuttavat esityksen taloudellisia vaikutuksia ja muuttaako arvio kyseisen momentin määrärahatarvetta?

Kuten sosiaali- ja terveysministeriö on todennut, taloudellisten vaikutusten euromääräinen arviointi on haastavaa ja arviointiin liittyy lukuisia epävarmuustekijöitä. Hallituksen esityksessä esitetty arvio taloudellisista vaikutuksista perustuu Maahanmuuttoviraston tilastoihin vuonna 2023 kielteisiä turvapaikkapäätöksiä saaneista. Maahanmuuttoviraston tilastoja on käytetty taloudellisten vaikutusten arvioinnissa verrokkina. Maahanmuuttovirasto tilastoi muun muassa hakijoiden ikää, kansalaisuutta sekä sukupuolta. Maahanmuuttovirasto ei tilastoi sitä, kuinka moni kielteisen turvapaikkapäätöksen saanut on vammainen henkilö. Kuten hallituksen esityksessä (HE 50/2025 vp, s. 24–26) on tuotu esiin, taloudellisten vaikutusten euromääräinen arviointi on haastavaa ja arviointiin liittyy lukuisia epävarmuustekijöitä. Laittomasti maassa oleskelevien kokonaismäärän arviointi on haastavaa, eikä siitä, kuinka suuri osa laittomasti maassa oleskelevista on vammaisia henkilöitä, ole mitään tilastotietoa saatavilla. Edelleen on mahdotonta arvioida sitä, kuinka suuri osuus laittomasti maassa oleskelevista vammaisista tarvitsisi nimenomaan vammansa vuoksi välttämätöntä kiireetöntä hoitoa. Laittomasti maassa oleskelevista vammaisista ei ole saatavilla tarkempia tietoja, eikä sosiaali- ja terveysministeriö siten pidä perusteltuna tarkentaa jo valmiiksi epävarmoja taloudellisten vaikutusten arviointeja vammaisten henkilöiden osalta.

Eduskunnalle annetussa hallituksen esityksessä ehdotettiin, että raskaana oleville on järjestettävä raskauteen liittyvät terveyspalvelut nykytilaa vastaavasti. Nykytila (HE 112/2022 vp) on, että raskaana oleville on järjestettävä raskauteen ja synnytykseen liittyvät palvelut mukaan lukien neuvolapalvelut raskauden seurantaan, ehkäisyyn liittyvät palvelut ja raskauden keskeytys. Synnytyksen tulkitaan olevan kiireellistä hoitoa. Raskauden seurantaan liittyviin neuvolapalveluihin kuuluu Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen ohjeistuksen mukaan myös kaksi synnytyksen jälkeistä raskauden seurantaan liittyvää vastaanottoa. Hallituksen esityksessä on todettu, että mikäli laittomasti maassa oleskeleva synnyttää Suomessa, tulisi synnytyksen hoito ja äidin ja lapsen jälkihoito ja seuranta järjestää (HE 50/2025 vp, s. 23). Edellä tuoduin perustein sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että jo ilman pykälään ehdotettua täsmennystä synnytyksestä ja synnytyksen jälkihoitoon liittyvistä palveluista pykälää olisi ollut mahdollista tulkita niin, että siihen sisältyisi myös synnytyksen jälkeisiä palveluita. Ehdotetun pykälämuotoilun tarkoituksena on

vastata eduskunnan oikeusasiamiehen huomautukseen ja tuoda tämä tulkinta yksiselitteisesti ja ehdotettua selkeämmin esille. Koska kyseessä on siis sanamuodon selkeytys eikä sisällöllinen muutos, ei sosiaali- ja terveysministeriön käsityksen mukaan muutos aiheuta taloudellisten vaikutusten arviointeihin muutostarpeita.

Sosiaali- ja terveysministeriö tuo edelleen esiin, että ennakoitua säästöä ei huomioida hyvinvointialueiden rahoituksessa ennakollisesti, vaan toteutuneet kustannukset toteutuvat tosiasiallisten menojen mukaan rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain (1201/2013) 20 §:n mukaisena valtionkorvauksena. Taloudellisten vaikutusten arvioinnin epävarmuus ei siis vaikuta negatiivisesti hyvinvointialueisiin, kun hyvinvointialueet hakevat aiheutuneista kustannuksista korvauksia jälkikäteen. Sosiaali- ja terveysministeriön käsityksen mukaan momentin määrärahaa ei ole tarvetta muuttaa.